

Після 24-го

КУПИТИ

«Я вибачаюся, але війна почалась».

З таких слів для письменника Владислава Івченка почалося 24 лютого. День, коли життя змінилося назавжди. Вже в черзі до військкомату він усвідомив, що у нього

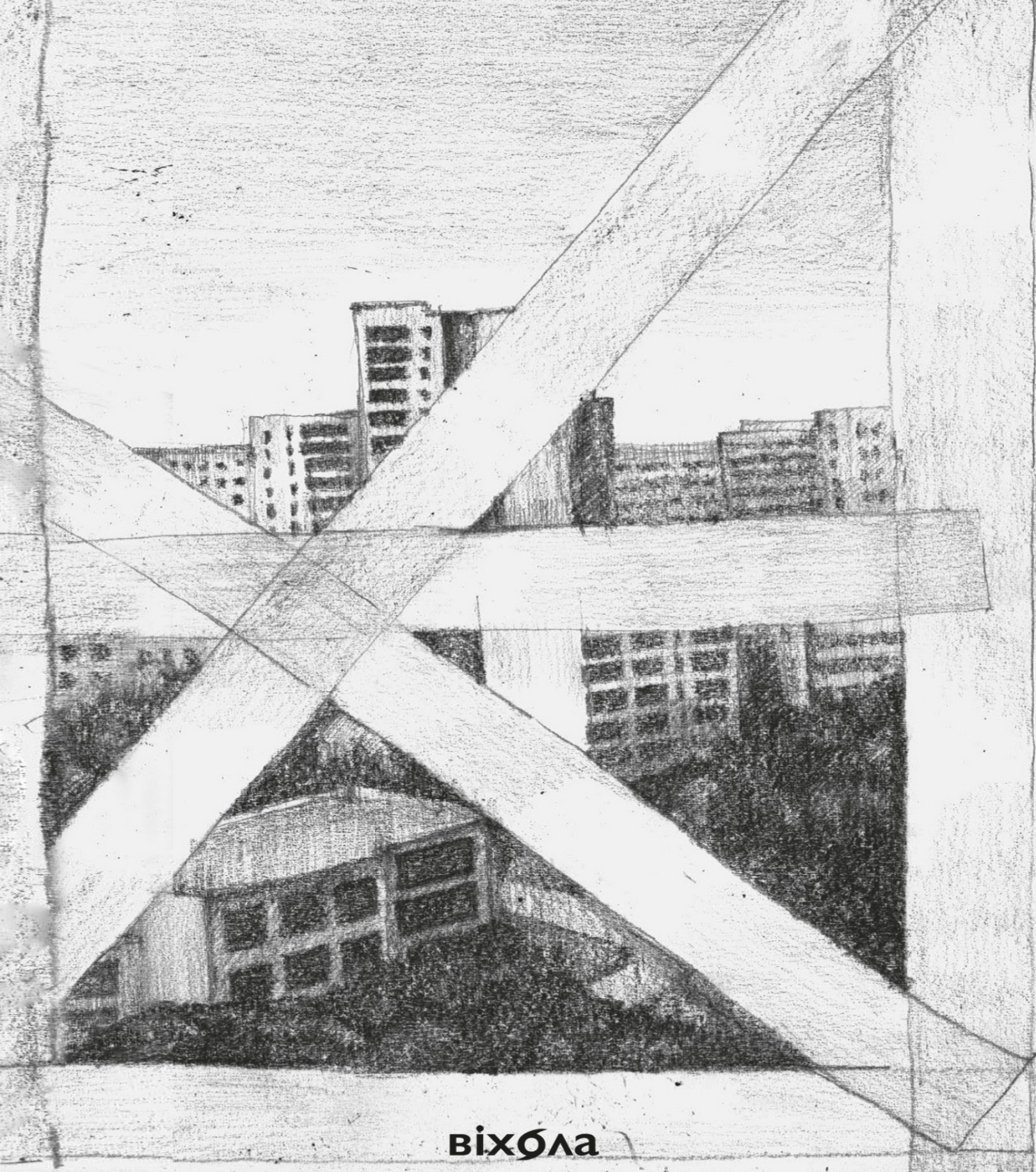
тепер є власна історія про початок війни. «У моєї бабусі була така, у моїх батьків – не було, і я був певен, що не буде і в мене».

«Після 24-го» – це добірка оповідань та ритмізованої прози про війну, фіксація того, що ми пережили і переживаємо зараз. Про тих, хто готовий померти за свободу, і тих, хто готовий виживати будь-якою ціною, про коханців та закоханих, про втрати, такі гіркі, що хочеться вити від болю, і про сміх, який тримає при здоровому

глузді. Про зраду і страх, про тих, хто в тилу, і тих, хто на фронті. Щось узятє з життя, щось — вигадане. Попереджаю: дуже часто те, що здаватиметься вам реальною історією, виявиться вигадкою, і навпаки. Автор не намагається зараз відрефлексувати все, що відбувається, чи дати відповіді на всі ті питання, які у нас виникли після 24-го, бо, зрештою, це й неможливо в наш час. Попри це література – все ж надійний спосіб проговорити і приборкати свої страхи, як і поповнити запаси ненависті, яка нам ще знадобиться для перемоги.

**ВЛАДИСЛАВ
ІВЧЕНКО**

**ПІСЛЯ
24-ГО**

Віхбл

Владислав Івченко

ПІСЛЯ 24-ГО

Оповідання. Ритмізована проза

віхблa

Київ · 2022

УДК 821.161.2'06-8:355.01(477)"2022"
I-25

Івченко Владислав
I-25 Після 24-го. Оповідання. Ритмізована проза / Владислав Івченко. — К. : Віхола, 2022. — 360 с.

ISBN 978-617-7960-88-0 (п. в.)
ISBN 978-617-7960-90-3 (е. в.)

«Я вибачаюсь, але війна почалася».

З таких слів для письменника Владислава Івченка почалося 24 лютого. День, коли життя змінилося назавжди. Уже в черзі до військкомату він усвідомив, що у нього тепер є власна історія про початок війни. «У моєї бабусі була така, у моїх батьків — не було, і я був певен, що не буде і в мене».

«Після 24-го» — це добірка оповідань та ритмізованої прози про війну, фіксація того, що ми пережили і переживаємо зараз. Про тих, хто готовий померти за свободу, і тих, хто готовий вживати будь-якою ціною, про коханців та закоханих, про втрати, такі гіркі, що хочеться вити від болю, і про сміх, який тримає при здоровому глузді. Про зраду і страх, про тих, хто в тилу, і тих, хто на фронті. Щось узятє з життя, щось — вигадане. Попереджаю: дуже часто те, що здаватиметься вам реальною історією, виявиться вигадкою, і навпаки. Автор не намагається зараз відрефлексувати все, що відбувається, чи дати відповіді на всі ті питання, які у нас виникли після 24-го, бо, зрештою, це й неможливо в наш час. Попри це література — все ж надійний спосіб проговорити і приборкати свої страхи, як і поповнити запаси ненависті, яка нам ще знадобиться для перемоги.

УДК 821.161.2'06-8:355.01(477)"2022"

Усі права застережено. Будь-яку частину цього видання в будь-якій формі та будь-яким способом без письмової згоди видавництва і правовласників відтворювати заборонено.

ISBN 978-617-7960-88-0 (п. в.)
ISBN 978-617-7960-90-3 (е. в.)

© Владислав Івченко, 2022
© Костянтин Цапок, обкладинка, 2022
© ТОВ «Віхола», виключна ліцензія на видання, оригінал-макет, 2022

ПЕРЕДМОВА

Уранці 24 лютого мене розбудив дзвінок у двері. На порозі стояв сусід.

«Я вибачаюся, але війна почалась».

Я кивнув і закліпав очима. Згадав, як останніми місяцями доводив усім, що війни не буде. Далі було метушливе збирання речей — думка про підготовку «тривожної валізки» заздалегідь вганяла в депресію, тому її було відкинуто ще значно раніше. Потім ми відправили доньку до моїх батьків: здавалося, що в приватному будинку безпечніше, ніж у багатоповерхівці поруч з військовою частиною. Вже в черзі до військкомату я усвідомив, що тепер маю власну історію про початок війни. У моєї бабусі була така, у моїх батьків — не було, і я був певен, що не буде і в мене. Ба більше: здавалося, що для України історія закінчилася в принципі. Ми були третім світом на околиці Європи, відомим хіба заробітчанами чи багатою колекцією химерних квітів корупційного зла. Останнє було огидним, але краще мати в запасі купу історій про свавілля та продажність, ніж одну про початок війни.

Аж ось я отримав таку історію. Останньою книжкою, яку я прочитав перед 24 лютого, були спогади Юрія Шевельова про його досвід утечі від радянців. І от знову. Пам'ятаю розпачливі думки про те, що насувається Розстріляне Відродження 2.0. Небувалий розквіт української музики, становлення українського кіно, кількісне й якісне накопичення в українській літературі — все це знову буде знищено на злеті. І на нас чекає в гіршому разі Сандармох, а в кращому — еміграція з повною ізоляцією від окупованої Батьківщини. Хотілося вити від безсилля.

Колона російських танків біля мого будинку, перше бомбардування міста, вивезення родини до польського кордону, повернення в іще частково оточені Суми. Весь цей час я не міг і думати про те, щоб щось писати. Тільки постійне гортання новинної стрічки й виснажливий страх, що ось-ось — і русня дотисне, переможе.

Лише в середині березня мене попустило. Донька і дружина були в Німеччині, Київ та Харків стояли, стало зрозуміло, що руснявий

бліцкриг провалився. І тоді, в нескінченній черзі за бензином і під звуки далекої канонади, я вигадав історію. Прийшов додому, створив на комп'ютері теку «Оповідання війни» і почав писати. Написав перше, потім ще і ще. Писання заспокоювало, надавало сенсу моєму незвично самотньому життю в знелюднілому місті. І як Суми поступово наповнювалися життям, так і я все писав і писав. До кінця весни ця книжка була готова. Побачив, що «Віхола» шукає тексти про війну — так ми й знайшли одне одного. А тепер знайшли і тебе, дорогий читачу.

Знаю, що у тебе можуть виникнути запитання стосовно «Після 24-го», тож на декілька зразу й відповім.

Чи доречно писати та видавати книжки під час війни?

Думаю, що доречно, бо русня розпочала цю війну зокрема для того, щоб не виходили українські книжки, не знімалися українські фільми, не лунала українська музика. Щоб України взагалі не стало. Тому писати й видавати книжки нині не лише доречно, а й конче потрібно.

Чи не зарано видавати книжку про війну в розпал війни? Хіба рефлексіям не потрібен час?

«Після 24-го» — не рефлексії, а радше фіксація того, що ми пережили й переживаємо. Проглядаючи текст перед тим, як надіслати «Віхолі», я читав оповідання наче вперше: виявилось, що багато подробиць уже забув. Якщо цю книжку перекладуть іноземними мовами, вона зможе чимало розказати про цю війну людям з-поза меж України.

Чому книжку про війну написала людина, яка не була (принаймні поки що) на фронті?

Бо в умовах сучасної інформаційної реальності цінність особистої присутності дещо підважена. До того ж «Після 24-го» — і про фронт, і про тил, і про вимушених переселенців, і про полонених, і про загиблих. Ця збірка — про війну в усіх можливих її проявах.

Усі сюжети оповідань вигадані — чи це белетристика на основі реальних подій?

Щось узятє з життє, щось — вигаданє. Попереджаю: дуже часто те, що здаватиметься вам реальною історією, виявиться вигадкою, і навпаки.

Для чого читати книжку про війну? Хіба нам мало страху та ненависті у житті?

Бо література — надійний спосіб проговорити і приборкати страхи. Що ж до ненависті, то її нам знадобиться ще багато, і ця книжка має суттєво поповнити її запаси.

Чи не зрада це — писати під час війни не тільки про перемоги, а й про поразки?

У дискурсі суцільної перемоги а-ля Арестович війна стає пласкою та картонною. Вважаю, що цей стиль квасного патріотизму треба залишити для некрологів убитої русні. Наша війна варта більшого.

Чи можлива проза після Бучі?

На це запитання в мене немає відповіді. Але яка альтернатива? Замовкнути? Ні. Мені здається, що про Бучу, Маріуполь, Харків, Тростянець, Ізюм треба волати на повен голос.

Маєте ще запитання — беріться до книжки. Сподіваюся, що знайдете відповіді там.

З повагою — автор

ЮРЧИК

Артем лежав в окопі й тремтів усім тілом, наче в пропасниці. Не від холоду: сонечко пригрівало, а тут, на дні неглибокого окопчика, ще й лежав шмат пінопласту, який нейтралізував холод березневої землі. Артем тремтів від хвилювання. Його затрусило, ще коли по їхніх позиціях почала працювати ворожа артилерія. Спочатку серйозний переліт, потім трохи недоліт, а потім — вибухи, десь зовсім поруч. Накривши голову руками, Артем думав про смерть та Мілу, аж зненацька йому на спину гепнувся добрячий кусень землі, вирваної вибухом. Артем аж закричав з переляку, подумав — усе, кінець. Добре, що інші вибухи заглушили той крик, а то мужики зараз сміялися б. Вони й так увесь час підйобували Артема, який дуже вирізнявся з-поміж них. Наприклад, не міг сходити до вітру, якщо на нього дивилися. Сечовий міхур аж розривався, а він не міг вичавити з себе й краплі, якщо хтось був поруч. А коли вони стояли в степу, поруч хтось був увесь час. Тож Артем унадився бігати за пів кілометра, в яроч. Мужики ж спокійно пудьорили поруч, навіть срати далеко не відходили. Тільки й того, що прикопували гівно саперними лопатками.

— Це міні для русні!

Сміялися. І зараз щось собі тихо гомоніли й пересміювалися, хоча бій тільки нещодавно скінчився і всі вкотре побували на межі життя й смерті.

— Поет, іди поїж, поки тихо!

— Не хочу.

— Ти вже другий день ніхера не їси! На порожній шлунок довго не повоюєш!

— Дякую, не лізе.

— Ну як хочеш.

Мужики під'їдали неподалік, у великій вирві від снаряда важкої артилерії. Їли холодні пиріжки з картоплею, сало та цибулю — все це привезла сімейна пара із сусіднього села. В Артема досі цокотіли зуби, й він не зміг би запхати в себе ані крихти, а мужики з апетитом їли, та ще й щось жартували про Семена — бійця з їхнього загону, якому

осколок поцілив у сідницю. Патякали, чи дадуть Семену медаль за таке поранення, і якщо дадуть, то куди Семен її чіплятиме — на груди чи на місце поранення. Говорили з повними ротами, крєктали від задоволення: смачно! Артем не розумів, як їм вдається ось так просто перемикатися між режимами бою і не-бою. Щойно вони воювали — зібрано, вперто, завзято, — а ось уже жадібно жеруть ті смажені пиріжки й хрумтять цибулею. Наче бій, що минув, був для них не більше ніж роботою, якою вони займалися роками. Але ж усі вони з тероборони — можливо, хтось і служив по молодості, хоча останні десятиліття всі жили мирним життям. Як їм вдалося так швидко призвичаїтися до війни аж так, щоб почуватися в ній, як у буденності?

Артем почув кроки, спробував угамувати тремтіння. Не хотів, щоб помітили, як його трясє: подумують, що злякався, а він не злякався, це просто нерви. Підійшов Бугай. Його так називали через прізвище — Бугаєнко. Наче наперекір назвиську, Бугай був невисокий та жилавий, з розбитими важкою роботою долонями.

— Поет, на, поїж.

Бугай подав йому в окоп пару пиріжків і трохи порізаного сала на шматку паперу. Цибулі не пропонував: усі знали, що цибулі Артем не любить. Дивак, що з нього взяти.

— Поїж, а то скоро знову попруть.

— Дякую.

Їсти Артем не хотів, але їжу взяв. Бугай пішов. Артем згадав про останній бій. Після артпідготовки русня рушила в атаку. Артем і так тремтів, а коли почув гуркотіння танків — дрижаки забили ще сильніші. Те гуркотіння наче чавило його, тиснуло, змушувало підвестися й бігти геть. Артем чув, як мужики говорили: головне — не запанікувати. Якщо побіжиш від танка, то без шансів — розстріляють. Артем так тремтів, що аж схопився руками за землю, наче хотів утриматися бодай за неї, щоб не кинутись навтьоки. Танки гуділи, стріляли, «поливали» з кулеметів. Були вже неподалік — аж раптом постріл з РПГ. Артем навчився їх розрізняти. Майже одразу вибух. Танк загуркотів якимось інакше. Артем висунувся з окопу і побачив, що танк метрів за двадцять почав розвертатися до них боком. У нього злетів один з траків. Ще один постріл з РПГ.

— Зараз полізуть! Стріляй!

Кричав Бугай. Артем згадав про автомат, схопив його, побачив, як задимів танк, а на башті відчинилися люки. Його знов охопив дроз, але то нічого, подумав: головне, щоб автомат не колотився. Одиночними, всі казали, що новачки мають стріляти одиночними, щоб мати шанс влучити. Побачив рух із башти — постріл, постріл, постріл, постріл. Той, хто вилазив, смикнувся й обм'як. Постріл, постріл, постріл. Артем бачив, як сіпається тіло від влучань. Виліз іще один танкіст. Знову постріли. Танкіст упав кудись за танк. Чи то підстрелений, чи просто пірнув у рятівну землю. Бугай вистрелив із РПГ ще раз. Бугай дуже добре стріляв. Під час першого бою, коли вони зупиняли розвідгрупу, підбив один БРДМ і пошкодив другий. Зараз удруге вдарив у бік танка. Артем припав до автомата й знай тиснув на гачок. Постріл, постріл, постріл, постріл.

— По піхоті! По піхоті!

Тільки після цього крику Артем побачив щось, окрім танка. До крику в нього лишився тільки тунельний зір: танк і нічого більше. А тепер він помітив русню, що бігла, пригинаючись до землі. Постріл, постріл, постріл, постріл, аж поки не скінчився ріжок. Клац. Спочатку не розумів, що сталося, потім здогадався, спробував замінити. Пальці не слухалися: то не міг вийняти запасний із розгрузки, то не міг вставити його в автомат. Руки тремтіли, все тіло дрижало, та з третьої спроби таки змінив. Знову стріляв, але майже нічого не бачив, бо довкола висіла завіса чаду.

— Лежати! Зараз боєкомплект спрацює!

Знов Бугай. Артем упав в окоп, ліг. Якийсь час було тихо. Хотів було вилазити — аж раптом вибух. Потужний. Артем знову впав на дно, а коли наважився визирнути, то побачив, що башта танка лежить на землі метрів за десять. Знов заходився стріляти в дим, вистріляв іще один ріжок, змінив.

— Стій, Поет, досить!

Бугай вдивлявся у дим, тримаючи заряджений РПГ.

— Ти той, позицію міняй, не сиди на одному місці, а то пристрелять. У тебе ж кілька окопчиків, от і міняй. Пару черг з одного, переповз, пару черг із другого. Маневруй! Без маневру нас швидко за сраку візьмуть!

Артем кивнув. Нічого не сказав: боявся, що голос тремтітиме, як і він сам.

Танк уже догорів, на полі лежало кілька тіл. Артем був певен, що точно поцілив одного з танкістів, можливо, і другого, але точно як мінімум ще одного з піхоти. Тобто гарантовано пристрелив двох. Двох! Згадав свої думки перед першим боєм. Було страшно загинути, але ще страшніше було загинути задурно, загинути й не вбити жодного ворога. А тепер він убив двох! Мінімум двох! Може, і більше! Артем згадав Калину, якому осколок розпанахав живіт. Ще тільки їхали на позицію, коли з'явився руснявий гелікоптер. Відстрілявся — не дуже вдало, їхня «газель» виїхала з-під обстрілу. Наче вже втекли, аж раптом вибух десь збоку. Калина зойкнув і осів на підлогу. Кров, багато крові. «Газель» не зупинилася, з Калини зняли бушлат, броніків у них не було. Розрізали просякнутий кров'ю светр. Болік (похідне від Айболіта), який до війни був ветеринаром, а тепер став медиком їхнього загону, нахилився до Калини, потім окинув розгубленим поглядом інших. Всі бачили вивалені тельбухи. Калина то непритомнів, то опритомнював і просив відвезти до лікарні. Але вони їхали на позицію, в них був наказ зайняти оборону й не пропустити ворога. Та й хтозна, де була та лікарня. Калина просив зашити живіт, просто зашити. Здається, він не розумів, що помирає.

Уже коли приїхали на позицію, всі побігли окопуватися, а Бугай залишився з Калиною. Бо не можна просто кинути людину при смерті. Артем рив окопчики в уже розмерзлій землі й думав про Калину. Нарешті Бугай вийшов і закурив.

— Відмучився.

Побратим покурив і став копати окопчик собі. Артем тоді думав: як страшно померти, навіть не побачивши ворога.

— Калина, це за тебе. Я помстився, — хрипко прошепотів Артем. Він дуже боявся померти ось так, через випадковий уламок. Тепер убив двох, тепер не так страшно. Намагався опанувати себе й перестати тремтіти, але і далі дрижав, наче змерзле собача.

— Гудять, падли! По місцях!

Бугай тепер був за старшого — після того, як командир взводу, капітан Грибко, військовий пенсіонер, що повернувся до армії, отримав поранення. Бугая всі слухали. Та й як було не слухати такого вправного

гранатометника? Артем сховав пиріжки і сало в кишеню. Раніше просто викинув би, але зараз не можна було викидати їжу. Потім пацанам віддасть, а може, і сам здужає щось пожувати. Артем перевернувся на спину і квапливо почав заряджати порожні ріжки. В наплічнику мав пів десятка пачок набоїв. Звичайні й трохи бронебійних. Чотири звичайні, один бронебійний, так споряджав. Уже майже закінчив, коли почала працювати руснява артилерія. Але чомусь слабше, ніж першого разу. З десяток вибухів, не дуже прицільно. Артем подумав, чи не зробити селфі. Відправить Мілі. В її Чехію.

Зітхнув, бо подумав, що Мілі начхати на його фото. Вона поїхала починати нове життя. Так і сказала. Це його приголомшило. Звісно, в них були проблеми, але йому здавалося, що війна — це шанс усе налагодити. Уявляв, як вони будуть разом, як Міла проводитиме його на фронт, як чекатиме. Цілий день пробув у військкоматі, в армію його не взяли, бо не служив, записали в тероборону. Прийшов до Міли увечері, з наплічником і в камуфляжі, автомати пообіцяли завтра роздати. Артем хотів розповісти, що захищатиме їхнє місто, та Міла не дала йому й слова сказати. Повідомила, що їде. Мовляв, утомилася давати цій країні шанси, не збирається витратити своє життя на війну, хоче нормально влаштуватися в мирній ситій Європі. Артем нащось спитав, а як же він. Хоча це й так було зрозуміло. Міла посміхнулася і сказала, що в нього є шанс стати героєм. Її наплічник і валізка вже стояли зібрані. Приїхало таксі й за дурні гроші повезло її на вокзал. Тоді ще і таксі їздили, й поїзди ходили. Артему стало дуже боляче. Він любив її. Стільки віршів їй присвятив! Майже всі вірші останніх років — про неї. Але Міла ставилася до поезії прохолодно. Як і майже все оточення Артема. Поезія? Ти що, їбанувся? Гроші краще заробляй! От і мужики із загону подивилися на нього, як на божевільного, коли побачили, що Артем узяв із собою блокнот. Сміялися, прозвали Поетом. Не позивний, а дражнилка. Артем хотів фіксувати у віршах свій військовий досвід. Тільки геть нічого не писалося. Ані рядка. Десь далеко пролунали вибухи.

— Ух ти бля!

Бугай аж скрикнув. Артем визирнув з окопу й побачив вогонь і дим десь за кілометр, там, куди відкотилася русня.

— Арта наша працює! Ну молодці! Так їх! Так! Їби русню!

Артем німо дивився на вибухи. Якась метушня, горіла руснява техніка, хтось намагався втекти, ще вибухи. Обстріл тривав кілька хвилин, потім пролунало ще кілька салютів — мабуть, вибухали боекомплекти в палаючій техніці.

— Добре насипали! Ох і добре! Тепер хуй полізуть! Мужики, поки перекур!

Бійці покурили й почали обживатися на позиції. Поглибивши окопчики, всілися обідати. Спокійні, зосереджені, ні в кого руки не тремтять. Артем заздрих їм, а сам так і не вилазив зі свого окопчика: досі аж підкидало. Згадав скептичний погляд Міли, коли він сказав, що захищатиме Батьківщину. Мовляв, та який з тебе солдат?

Він тоді нічого не відповів, але пообіцяв, що покаже, який він солдат. Тремтить? Ну то й що! Але ж «покращив» двох русскіх! Мінімум двох! Танк підбили! Тримують позицію! Друга армія світу, а її зупинили мужички, які щойно десять днів тому зброю в руки взяли! І в них же немає джавелінів чи нлавів! Дідівські РПГ — і нічого, воюють! Навіть броніки та каски через одного! А стоять! Стоять! Поляжуть тут, а ворога не пропустять! Артем відчув сльози на очах. Подумав, що це зовсім зайве. Мало того, що тремтить, тепер ще й плаче. Спокійно, спокійно.

— Поет, покурити хочеш?

— Ні, дякую.

Артем не кутив, перед їжею обов'язково протирав руки спиртовими серветками, не міг ходити до вітру на людях, до останніх днів користувався зубною ниткою і щодня мив голову. Мужикам Артем здавався диваком, вони з нього посміювалися, під'ябували, але з любов'ю, наче батько трохи пришепелуватого синка. Бо його й поважали: Артем-бо міг спокійно залишитися у своєму місті, яке здали без бою. Війська вийшли, тероборона розбіглася. Артем міг зірвати жовту пов'язку, сховати автомат і вдати мирного жителя. Але не схотів залишатися під окупантами, застрибнув в одну з останніх військових вантажівок, що поспішала з міста. Так і опинився тут, кілометрів на сто північніше, з цими сільськими дядьками.

Артем подумав про селфі. Ні, Мілі не надсилатиме, але можна в фейсбуці запостити. Вона побачить, може, навіть лайкне. Якесь таке фото без патосу, без вихваляння — спокійне, виважене. Що от, лежить

в окопі, перепочинок між боями. Артем дістав телефон. Він був у режимі польоту, щоб не навести русню, яка начебто пеленгувала мобільні телефони. Клацнув пару селфі, подивився. Фото не сподобалися — був замурзаний. Витерся вологою серветкою. Трохи краще. Але ніяк не міг підібрати потрібний вираз обличчя. Щоб без показного героїзму, але й без занепадництва. Просто трохи зморений козак відпочиває. Десь із десятої спроби вдалося.

— Мужики! Мужики!

Вилізши з окопу, Артем побачив якогось діда на милицях, який чогось приплентався на позиції.

— Батя, ти звідки тут узявся?

— Мужики, там той, у розвалинах стогне хтось!

— Га?

— Ну там, у розвалинах! Я йду, а там стогне хтось. Жінка наче!

— В яких розвалинах?

— Там, де бомба впала. Там кілька будинків розвалених. Я йшов, почув. Гукаю — знов тихо. Мужики, допоможіть розібрати. Я сам не справлюся! Каліка!

Дід кивнув на милиці. В нього не було ноги по коліно. Брудний, худий, із сивою щетиною. Стояв біля Бугаєвого окопчика.

— А в тих будинках хтось жив?

— Та я звідки знаю, я не тутешній. Мій хутір три дні назад спалили. Я з сусідами тікав, під обстріл попали. Машина згоріла. Сусіди пішки пішли, а я — не ходок. То тут остався. В сараї живу. А оце йшов біля розвалин і почув. Жінка якась там. Допоможіть, мужики.

— А давно чув?

— Та годину назад! Я сам хотів розібрати, але не зміг!

Старий махнув рукою, чорною від бруду та кіптяви.

— Поможіть, мужики. Так страшно стогнала, може, досі жива.

— Батя, у нас тут позиція, русня зараз попре.

— Хоча б людину дайте чи дві! Тут же рядом, як попре, то вони зразу прибіжуть! Будь ласка! В мене дочка десь у Маріуполі. Може, теж так під руїнами лежить! Будь ласка!

Бугай зітхнув.

— Поет, Болік, ідіть. Як атака почнеться, одразу на позицію!

Артем виліз з окопчика, а вже потім подумав, що Бугай, певно, не дуже цінує його як бійця, раз відправив разом з медиком. Артемові стало прикро: все-таки він щойно двох руснявих «покращив». Так, тремтить, але ж не тікав і вогонь вів! Не те що в першому бою, коли спочатку забув зняти із запобіжника, а потім пересмикнути затвор. Тепер уже нормально: і стріляв майже прицільно, і автомат у руках не стрибав! Він нормально воює!

— Ходімо, хлопці.

Старий повів їх із Боліком, доволі вправно стрибаючи на своїх милицях. Вони зайшли до села, вже достатньо розбитого ворожою артилерією та авіацією. Село було на схилі пагорба, тому позицію довелося облаштовувати в чистому полі, а не тут, серед будинків. Точніше, серед залишків будинків. Село добряче побомбили ще кілька днів тому, коли тут проїздила колона ЗСУ. Кілька спалених вантажівок і БТРів так і стояли. Потім сюди заскочила ворожа розвідгрупа на двох легких панцерниках. Їх підбили й розстріляли екіпажі. Трупів досі лежали по дворах.

— Осьо. Це я стовпчик забив, щоб легше знайти.

Старий показав на руїни хати. Болік присів біля них, скривився.

— Не горіли.

Більшість руїн були після пожежі. Якби так, можна було б і не шукати — ніхто там вижити не міг. Але ці руїни вогонь оминув.

— Старий, ти точно щось чув?

— Чув, чув! Чесне слово!

— Мо', то в тебе в голові гуде?

— Та гуде, я ж під обстрілами був! Але не вчувається. Тут стогнала. Я чув! Жінка!

— Та вона б там замерзла. Холодно ж ночами!

— Стогнала! Стогнала!

Дід аж заплакав, витер сльози брудною рукою, розмазавши кіптяву по й так брудному обличчю. Болік подивився на Артема. Розбирати руїни йому явно не хотілося.

— Поет, та нема тут нікого.

— А раптом є?

Артем уявив, як виносить на руках жінку з-під завалів. Таку фотку точно можна буде запостити в фейсбуці. І Міла побачить. І що? Нічого.

Артем далі не думав. Подумав, що врятована жінка вразить Мілу куди більше, ніж автомат і окоп. Підійшов до руїн, потягнув якусь дошку. Майже одразу загнав скабку. Зашипів.

— Та стій ти! Рукавиці хоч візьми.

Болік подав йому копійчані робочі рукавиці. Артем надягнув і став до роботи. Витягнув ще кілька дошок, відкотив кілька шматків цегляної стіни. Спочатку хотів відкласти автомат, але потім згадав: війна ж, не можна, — то закинув за плече. Але і там автомат заважав, тож таки відклав. Болік нарешті приєднався.

— Та нікого тут не буде.

— Стогнала, кажу ж, я чув!

Дід намагався допомогти, але мало що міг вдіяти на своїх милицях. Хлопці прислухалися — на позиції було тихо. Десь удалині пару разів щось вибухнуло. Артему здалося, що він уже потроху навчився розрізняти вибухи. Ось ці — від мін.

— Так, хвилина тиші.

— Що?

Артем здивовано глянув на Боліка, який, хоч і не дуже наробився, вже важко дихав і втирав піт зі свого круглого рум'яного обличчя.

— Хвилина тиші. На розборах руїн так роблять, щоб почути голоси постраждалих. Є хто живий?

Болік усівся прямо посеред руїн, підмостив саморобний піддупник зі шматка пінополістиролу. Закурив. Артем потупцював на місці, намагався прислухатися, але почув лише канонаду, що почала гримотіти десь удалині.

— А чого ти дрижиш?

— Та холодно.

Артем посміхнувся і став розтирати плечі. От якби Міла не поїхала, а залишилася з ним! Вони разом утекли б від окупантів, вона влаштувалася б у медчастину, він навідувався б до неї, голодний і виснажений, а вона повертала б його до життя. Артем заплющив очі й уявив Мілу голою. Він її кохав. А вона поїхала. У такий момент! Як вона могла? Це ж подвійна зрада! І його зрадила, і країну.

Йому досі боліло. Щоб відволіктися, Артем почав згадувати бій. Як стріляв у танкіста, як тіло смикалося від влучання куль. Тварюка

руснява, що ти тут забув? Так вас! Уже двох убив і ще вбиватиме! Гадів! Русській воєнний корабль, іді нахуй!

Артем аж ударив себе кулаком у груди від збудження, але вдавав, що просто збиває бруд з одягу. Хоч би броніки привезли. Вони ж на передовій, тут справжні бої, а не забавки. Десь глибоко в тилу є добре запаковані пацани на блокпостах, а вони тут з голими сраками: без шоломів, бронежилетів, наколінників. Нічого немає, тільки смужка синього скотчу на руці. Броніки наче обіцяли. У Бугая був бронік, затрофеєний із вбитого руського розвідника. В крові, але цілий. Артем і собі такий хотів. Навіть оглянув труп танкіста, але той був без броніка.

Далі розбирали руїни. Болік усім своїм виглядом показував, як йому не подобається це робити. Артем теж уже плюнув би: жодних ознак, що тут є хтось живий. Але старий крутився поруч, не йшов, нависав — наче примущував працювати. Тому розбирали далі. Удвох тут роботи було щонайменше на день. Артем відтягнув чергову колоду зі зруйнованого даху, Болік присів курити чергову цигарку. Волонтери привезли цигарок — якихось контрабандних, без акцизних марок, назва невідома. Де тільки взяли?

— Є хто живий? — спитав Болік і затагнувся. Жодної відповіді не чекав. Канонада вдалині трохи притихла. Натомість десь на позиціях русні знову загуркотіла техніка. Чи то відходили, чи то готувалися наступати. Ще один чи два танки вони своїми РПГ могли підбити, а якщо піде більше? Сюди б ті розрекламовані нлави чи джавеліни! Артем уявив себе з тими зразками західних зброярів. Виглядав би, наче супергерой із фантастичного фільму.

— Тихо! Чули? — спитав старий так зненацька, що і Артем, і Болік аж здригнулися.

— Що?

— Стогін. Тільки-но!

— Бать, та не видумуй!

Болік скривився і затагнувся. Артему ж справді здалося, що він щось почув. Прислухався, але було тихо.

— Стогнала ж! Стогнала!

Старий подивився на Артема з надією. Артем знітився.

— Та ніхто не стогнав. Місцеві давно вже повиїжджали!

— А як хтось не вспів?

— То тих уже нема. Я пішов на позицію.

Болік підвівся.

— Мужики! Та тільки що ж стогнала! Мужики! Будь ласка!

Старий знов заплакав. Артем зітхнув і знов став до роботи. Болік вилаявся, але не пішов, теж узявся розбирати. Артем уявив, що під цими руїнами Міла. Та він їх умить розкидав би, якби треба було її врятувати! Він так часто уявляв: от, його поранять, принесуть до Міли, вона надаватиме йому допомогу — вона ж медсестра. Сидітиме над ним, плакатиме, цілуватиме! Он як країна об'єдналася проти ворога — і вони мали об'єднатися! Уявив, як кохаються. Які ж солодкі були мрії! Але Міла поїхала в Чехію. Артему боліло. Не так, як у перший день — серце вже потроху вкривалося товстою шкірою. Але досі не відпустило.

— Є хто живий?

Болік знову закурив. Розповідав, що кутив по молодості, потім кинув, багато років тримався, а вранці 24-го прийшов сусід і сказав, що почалася війна. Пальці побілілі, а в них цигарка. Болік вихопив ту цигарку, докурив до фільтра і звідтоді почав палити по парі пачок на день, як не більше.

— Ти чув?

Артем подивився на Боліка з виразу його обличчя зрозумів, що той чув.

— Стогне!

— Та ні, здалося.

— Стогне! Стогне!

— Я ж казав, хлопці! Казав!

Старий — знову в сльози. Артем кинувся до руїн і почав розбирати їх із подвоєною силою. Так поспішав, що порізав руку, але не зупинявся. Болік теж кречав поруч. Десять за пів години той геть спітнів, засапався, присів відпочити. Артем розбирав далі, хоч і відчував, як починає паморочитися в голові, а пальці рук не хочуть гнутися. Тим часом руснява артилерія взялася бити по позиціях. Кілька снарядів долетіли до селища, але вибухнули далеко.

— Є хто живий?

Болік важко дихав. Стогін почули всі.

— Може, ще по мужиків збігаю?

— Ні, Бугай не відпустить: позицію треба тримати! Ми самі!

Розбирали далі. Цегла, дошки, шматки гіпсокартону, якісь дроти. Знову стогін.

— Тримайся! Ми зараз! Тримайся!

Розбираючи, вони нашттовхнулися на велику дерев'яну балку, яка, мабуть, тримала стелю. Важка. Не те що не відсунеш — навіть з місця не зрушиш.

— Важелі треба! Важелі!

Болік показав на пару товстих дощок. Підклали їх під балку і таки змогли відкотити. Залишки стіни, шматки білого кахелю, об який легко різалися руки.

— Лопату б якусь!

— Я бачив, зара принесу!

Старий пострибав кудись, потім повернувся з лопатою. Мабуть, узяв з якогось зруйнованого сараю. Артем схопив лопату, почав розгрібати нею. Щось дзенькнуло. І стогін. Уже поруч.

— Це ванна! Ванна! Чавунна!

Артем згадав новини про те, що старі чавунні ванни можуть слугувати за сховища під час бомбардувань. Згадав, як робили ремонт у квартирі й здали таку ванну на металолом, а купили акрилову. Міла сказала, що хоче нову. Виходить, дарма.

— Обережно! Не поспішай!

Болік уже й не згадував про цигарки. Розчищали колишню ванну кімнату. Це ж треба — село, а ванна кімната, як у місті. Певно, заможні люди жили.

— Потерпи! Ще трошки! Потерпи!

Болік говорив до жінки — вона, здається, була непритомна, бо нічого не відповідала, лише постогнувала. Ще якісь дошки, цегла — витягали обережно.

— Ось вона!

Спершу Артем і не зрозумів, що то тіло. Шматок якось присипаного пилом одягу, пальто, чи що. Заходилися піднімати, але жінка була важка, і ноги її притисло уламками.

— Жива? Жива?

Болік доволі сильно поплескав жінку по щоках. Вона не ворушилася.

— Зараз!

Він побіг по аптечку, яку залишив з автоматом. Артем стояв біля ванни й дивився на жінку. Його знову забили дрижаки. Трохи був попустився, поки розгрібав руїни, а зараз тремтів, наче лист на вітрі. Зненацька жінка застогнала. Артем нахилився до неї.

— Чуєте мене?

Жінка знов застогнала. Наче щось сказала, але Артем не розчув. Потім зробила незрозумілий рух, наче щось хотіла дати. Артем побачив, що вона щось тримає в руках, якийсь згорток. Хрипіла пересохлим, забитим пилюкою ротом, але було не розібрати слів. Артем інстинктивно узяв згорток і з жахом побачив дитину. Немовля. З посинілим обличчям.

— Відійди!

Болік відштовхнув Артема й кинувся до жінки. Спочатку дав понюхати нашатир, потім звільнив ноги, витягнув з ванни й відтягнув далі: йти поранена не могла. Всадив, дав флягу з водою, жінка почала жадібно пити. Болік забрав флягу.

— Не можна багато! Потім ще поп'єш!

Болік став оглядати знайдену.

— Руки, ноги — цілі, хребет теж, і череп. Мать, так тобі пощастило! В сорочці народилася! Скільки ти під завалами? Це тебе накрило, коли русня колону бомбила? Чуєш мене?

Жінка знов потягнулась до фляги з водою, Болік не дав. Тицьнув шоколадний батончик.

— Їж! Старий, тут ковдри десь можна взяти?

— Зараз пошукаю!

Старий знову пострибав, Артем стояв і тримав у руках немовля. Неживе. Дивився на нього й аж перестав тремтіти. Закляк. Болік крутився біля жінки.

— Їж, жуй! З'їси, і я ще води дам! Їж!

Жінка намагалася жувати. Потім спробувала підвестися. Ноги її не слухались.

— Сиди! Куди ти? Сиди! Не рипайся поки!

— Дитину! Дитину дай!

Жінка досі не могла нормально говорити — хрипіла, але Артем зрозумів, що вона каже. Пішов до неї з тим згортком.

— Він, той, неживий.

Артем стенув плечима й винувато посміхнувся. Не знав, навіщо це каже, але що мав робити? Жінка завилала й кинулася до Артема. Ноги її не слухалися — одразу почала падати, але встигла трохи подряпати обличчя. Він відскочив.

— Ти що витворяєш?!

Болік підхопив жінку, спробував усадити, але вона з криком виривалася. Болік притиснув її, горлав, щоб припинила, але жінка не вгавала. Поступово її голос ставав розбірливішим.

— Він живий! Живий був! Я його груддю годувала! Живий! Ти що з ним зробив? У руки дала! Живий! Юрчик! Живий!

— Тримай її! Поет, тримай!

Отетерілий Артем подивився на Боліка й кивнув на згорток з немовлям — мовляв, руки зайняті.

— Блядь! Та поклади!

— Живий! Живий! У руки давала! Живий! Я його берегла! Він груди брав! Живий!

— Тримай її!

Артем хотів покласти згорток просто на землю, але потім подумав: це ж тіло, потрібна якась мінімальна повага. У відчаї роззирнувся, шукаючи, на що б покласти.

— Та тримай же!

Болік заволав так роздратовано, що Артем поклав згорток на першу--ліпшу дошку і побіг до медика. Перехопив жінку, яка досі намагалася дряпати йому обличчя і називала вбивцею. Болік, у якого руки вже тяжко тремтіли, вийняв з аптечки шприц, потім якусь ампулу, зламав її горлечко, набрав.

— Швидше!

Артем ледь тримав жінку, яка просто на очах набиралася сил. Проклинала, кусалась, але крізь рукав куртки не дуже відчувалося.

— Тримай!

Болік задер на жінці пальто і зробив їй укол кудись у стегно. Вхопили її удвох. Жінка швидко почала слабнути: спочатку припинила вириватися, потім уже не лаяла Артема, а тільки плакала. Нарешті заснула. Нарешті повернувся дід із якоюсь брудною ковдрою. Болік підклав пару дощок, уклав жінку й почав в'язати їй руки бинтом.

— Навіщо?

— Щоб вона тобі очі не видряпала, коли опритомніє!

Зв'язавши руки, Болік застібнув гудзики її пальта, з-під якого виднілися голі груди. Вкутав ковдрою, дістав телефон і набрав волонтерів.

— Пацани, тут жінку з-під руїн витягли. Так, цивільна, місцева. Жива, але йобнулася. Заберіть її, а то у нас тут бій скоро буде. Самі? Та чим ми вивеземо? У нас із транспорту хіба велосипед! Та як ми її саму відправимо, коли вона кілька днів під завалами пролежала! Та я розумію, що ризиковано, але нам-то що робити? Хоч за село вивести? Ну спробуємо.

Болік сховав телефон і сплюнув.

— Бояться волонтери сюди їхати, у цей пиздоріз. Ну, їх можна зрозуміти. Чуєш, бать?

— Га?

— А ти тут візка якогось чи тачки не бачив?

— Тачку бачив. На одному колесі. А що?

— Та що, повантажимо і вивеземо за пагорб. Там волонтери мають підібрати. Сюди, під обстріл, не хочуть їхати.

Болік закурив. Артема аж підкидало. Подивився на медика.

— Малий мертвий був, коли вона віддавала! Мертвий!

— Поет, та ясно, що мертвий! На ньому вже трупні плями. Ще під час бомбардування помер малий.

— А що ж вона кричала...

— Та кажу ж, йобнулася. Матір же.

Болік курих, Артем ошелешено втупився в землю.

— Поховати треба... ну, малого.

— Ні, старий, нехай з мамкою забирають, а то вона сюди повернеться, розкопувати.

Болік глибоко затягувався цигаркою, раз у раз спльовуючи й крутячи головою. Коли докурив, повантажили жінку на тачку, дитину поклали на неї.

— Скотчем примотай, щоб не випала.

В Артема так тремтіли руки, що ніяк не міг розмотати скотч. Болік вилаявся і зробив усе сам.

— Бери тачку, я потім підміню. Бать, ходім.

- Ні, я тут буду. Вже находився.
- Ходім, кажу. Волонтери вивезуть.
- Куди?
- Звідси! Встав і пішов!

Повезли тачку. Поки випхав на пагорб, Артем неабияк заморився. Тим часом жінка прокинулась. Плакала, лаялася, потім почала розмовляти з дитиною. Здається, знову думала, що хлопчик живий. На щастя, волонтери приїхали доволі швидко, забрали і жінку, і дитину, і старого.

Болік з Артемом повернулися на позицію. Русня атакувала ближче до вечора. Бугай устиг підбити ще один танк, але танків було багато. Прорвалися до селища. Вже там, на вулицях, потрапили під вогонь нашої артилерії й знову відійшли. Вночі ворог намагався зробити зачистку. Підкотили на кількох БМП, одну Бугай знову підбив — і забралися. Бугай оцінив своє військо, що скоротилося до десятка бійців, і наказав відступати. Артема серед них не було. Болік накульгував у хвості.

ЩАСЛИВЕЦЬ

— А я казала — треба було купувати мінібус, тоді б усі влізли!

Її знервований голос, його безсиле зітхання.

— Ну Ань...

— Ти моїх батьків на смерть тут кидаєш!

Сашко зауважив: навіть зараз, коли була на межі, а то й за нею, — не матюкалася. Молодець.

— Ну ти ж розумієш, що ми не вліземо всі! Тим паче в них Ельза!

— Ну правильно, хай їх бомби повбивають! Чи кадірівці!

— Ань, не істери. Я спробую по них повернутися.

— Та ти скажеш, що обстріли і що ризиковано! Вони залишаться помирати!

— Ми не помістимося всі, й ти це знаєш!

— Якби ти купив мінібус, то помістилися б!

— Але в нас немає мінібуса, в нас тільки ця «фабія»!

— Я ж казала...

— Ань, ти заїбала, — прошепотів Сашко. Відчув сильний поштовх у плече.

— Не матюкайся при дитині!

— Вибач, Мишку.

— Та нічого, я такі слова вже знаю.

— Не смій таке слухати! Не смій!

Аня люто озирнулася на сина, який сидів на задньому сидінні з планшетом у руках. Планшет вдалося підзарядити, хоча інтернету так і не було.

— Добре, не буду.

Мишко відчував, коли з мамою краще не сперечатися. Аня перевела погляд на Сашка. Глянула зневажливо — останнім часом вона тільки так на нього й дивилась.

— І я знаю, чому ти не купив мінібус!

— Ну от знову!

— Бо ти дав гроші тій сучці!

— Не дав, а позичив! І це було вже після того, як ми купили «фабію»!

Сашко хотів було додати «ніяка вона не сучка», але не став.

— Що, Санечка, не тягнеш дві родини?

У її голосі було стільки отрути, що Сашко не витримав.

— Бля, Ань!

— Не матюкайся при дитині!

Сашко різко загальмував. Нечисленні водії на дорозі наче забули про правила і їхали як хотіли: нервово й непередбачувано. Їх уже буцнули в задні праві двері, Сашко вискочив, другий водій попросив вибачення і тицьнув пару тисяч гривень. На ремонт не вистачило б, але Сашко взяв: краще це, аніж нічого. Вони не стали чекати на поліцію чи страхову — ні тих, ні тих тут уже не було. Лишилося тільки бажання виїхати з цього колись спокійного та хвойного передмістя, яке спочатку потрапило під обстріли, а потім стало ареною боїв.

— Чорт!

Сашко, який уже встиг рушити, пригнувся до керма: попереду, метрів за сто п'ятдесят, щось вибухнуло. Вдарив по гальмах. Передня машина зупинилася. Сашко подумав: якби не пригальмував, потрапив би точнісінько під вибух. Але пощастило. Ох як же пощастило!

— Ти залишаєш моїх батьків у пеклі!

Приголомшена вибухом, Аня більше не кричала. Дорікала тихо та хрипко.

— Ань, ми кинули монету.

— І ти виграв, бо тобі завжди щастить! Завжди!

— Хіба я в цьому винен?

— Ти знав, що випаде!

— Ні, не знав.

Звісно, знав. Сашку завжди щастило, коли кидав монету. Просто феноменально, в дев'яти випадках із десяти!

— Я спробую повернутися по них завтра.

— Ти сам у це не віриш!

— Якби вони залишили Ельзу...

— Твоїм можна взяти котів, а моїм Ельзу — не можна!

— Ань, двоє котів на руках — це зовсім не те саме, що здоровезна вівчарка!

— То нехай усі загинуть? Тобі начхати на моїх батьків!

Сашко хотів було щось відповісти, але не став. Глибоко дихав, щоб заспокоїтися. Він страшенно заморився за ці дні. Геть виснажився. Волів би залізти в якесь темне і тепле місце, запхати в вуха беруші і відключитися на добу. Але про це можна було тільки мріяти. З самого початку війни він іще жодного разу нормально не виспався. Спочатку на нервах, потім почалися вибухи та бої — який там сон!

— Що ти там сопеш! Сказати нічого?

— Ань, ми кинули монетку...

— Ти знав, що випаде, бо тобі завжди щастить!

— Не завжди.

— Завжди! Ти ж любиш хвалитися, як тобі щастить! Завжди! Ти знав, що виграєш і залишиш моїх батьків помирати тут!

— Ань, будь ласка...

— Твої могли б самі спробувати вибратися, пішки!

— Твої теж.

— Тато накульгує! Він і кілометра не пройде!

— А в мого діабет! І підвищений тиск! Ти це добре знаєш!

— То нехай мої помирають?

Сашко вдарив по гальмах, Аня аж смикнулася на паску безпеки, а планшет Мишка полетів уперед. Сашко кинув планшет назад і різко розвернувся.

— Що ти, йоб твою мат, пропонуєш?

Сашка аж підкидало від гніву. Він не помічав, що машина, яка їхала позаду, ледь у них не врізалася. Водій дивом устиг пригальмувати. В мирний час він уже сигналив би й вискочив би розбиратися, а зараз тихенько сидів і втирав піт з чола.

— Йоб твою мат, твою, Сашенька! Не смій чіпати мою матір, якщо вже залишаєш її помирати під обстрілами!

— Що, по-твоєму, я маю зробити? Що? Залишити моїх і узяти твоїх?

— Так!

— Але це буде несправедливо! Ми кинули монетку!

— Та начхати, що ти кидав! Ти знав, що тобі пощастить, тобі завжди щастить!

— То ти хочеш, щоб я просто залишив своїх батьків і взяв твоїх?

— У тебе є брат, а в моїх тільки я!

— Брат у Харкові, воює, і ти це знаєш!

Машина, що стояла за ними, здала назад і об'їхала. Десь удалині гриміла канонада. Вона гриміла останні дні. Всі дні, крім першого. Сашко тоді прокинувся рано, зробив собі каву, приготував омлет для всіх, сів у машину і поїхав на роботу. Здивувався якійсь метушні на вулицях: люди вибігали з будинків, кидали в багажники валізи та наплічники. Сашко не зрозумів, що відбувається, взяв телефон, помітив, що той увесь цей час був вимкнутий. Час від часу сам вимикався, бо акумулятор не тримав. Сашко давно збирався купувати новий. Але не встиг. Уже на в'їзді до Києва побачив небувалі затори, здогадався ввімкнути радіо і тільки тоді дізнався про війну. Згадав про якесь відлуння, схоже на далекі вибухи, на яке спочатку не звернув уваги. Сашко не міг повірити, що почнеться війна.

— Міг би приїхати твій брат!

— У Харкові пиздець, і ти це знаєш! Він захищає своє місто!

— То хай мої батьки гинуть?

Сашко махнув рукою і рушив. Об'їхав посічену осколками машину. Під водійськими дверима темна пляма — мабуть, кров. Сашко досі не вірив, що може померти. Навіть коли в сусідній будинок влучив снаряд і в їхній вітальні вилетіли вікна, Сашко злякався, але подумав: ні, він не помре. Допоміг сусідам гасити пожежу, вибиті вікна частково забив дошками, частково заклеїв плівкою.

— Ми могли ще в перший день виїхати! Якби ти вчасно повернувся!

— Я не міг повернутися! Там затор був, не висмикнешся!

— Ти відвозив ту сучку!

— Ну що за маячня!

— І вона вже в Норвегії, а моїх батьків ти залишаєш помирати!

Сашко махнув рукою: мовляв, патякай далі. Подивився у вікно — щоб Аня не помітила, як він почервонів. Бо він справді допомагав Олені. Колезі, до якої Аня вже пару років дуже його ревнувала. Тоді Сашко таки доїхав до роботи: в офісі була лише третина колективу. Керівництво сказало, що фірма поки призупиняє діяльність, пообіцяли, що платитимуть зарплатню ще місяць, і наказали триматися. Всі почали розходитися, Сашко почув розмову, що керівництво збирається їхати у Львів автобусом, «бо в Києві залишатися небезпечно». Підійшла Олена, попросила відвезти її на вокзал. Спочатку додому, забрати малого, а потім на вокзал. Уже взяла онлайн квитки на поїзд до

Чернівців. Малого звали Іван, і він погано ходив — ДЦП. Але розумний хлопчик, увесь час сидів біля комп'ютера, робив якісь успіхи. Довго їхали до Оленої квартири, потім так само в заторах тягнулися до вокзалу. Найважче було пробиватися крізь натовп до поїзда з Іваном на руках. На квитки ніхто не зважав: люди просто лізли у вагони і займали місця. Сашку довелося гримнути на якихось людей, котрі зайняли Оленине місце, аби посунулися і пустили її з Іваном присісти. Люди лаялись, але посунулися. Олена подякувала й поцілувала його. Сашко тоді ледь устояв на ногах. Її запах! Він немов очманів. Пробирався у натовпі, відчуючи ерекцію. В голові були тільки якісь дурні мрії про те, аби поїхати з Оленою і кохатися, кохатися, кохатися.

Зараз аж сам дратувався на себе через ту маячню. Ідіот! І чого його так накрило? Криза середнього віку? Зараз уже розумів, що був неправий.

— Мовчиш? Про ту сучку думаєш?

— Не лайся при дитині!

Кінець безкоштовного уривку. Щоби читати далі, придбайте, будь ласка, повну версію книги.

BOOK2GO
ЕЛЕКТРОННІ КНИГИ

КУПИТИ